

vereniging

ORDE DER VERDRAAGZAMEN

Giro nr 46 88 74 t.n.v. de Penningm. der "ODV" Delfgauw

Uitsl.v.publ.& abonn.: Van Blankenburgstr. 76, 2517 XT Den Haag, tel.070-465592
(tussen 17.30 en 18.30 uur)

Secretariaat: Troelstralaan 38, 2641 WG Pijnacker tel.01736-6577

Verschijnt 2 x per maand

Nadruk verboden.

14 november 1986

31e jaargang

Nr 5

Goedenavond vrienden,

Aan het begin van deze avond moet ik u er op attent maken, dat wij niet alwetend of onfeilbaar zijn. Denkt u dus zelf na.

TANTRISME

Er is een tijd geweest, dat de mensheid voornamelijk uit nomadische jagers bestond. Deze mensen werden geconfronteerd met de natuur, de verschijnselen ervan en leerden bepaalde dingen, soms dieren, soms voorwerpen vereren. Daarnaast waren er plaatsen die gevaarlijk waren en zo ontstond eigenlijk het totem- en taboebegrip dat al heel snel werd aangevuld met het begrip van de bezielheid van alle dingen. Het is duidelijk, dat in dit animistisch denken toch ook plaats is voor een contact met het andere. Want er zijn veel machtige krachten, niet alleen de zon en de maan, maar b.v. ook de donder, de bliksem, het vuur. Al die dingen zijn magisch. Er kwamen priesters die zich daarmee gingen bezighouden.

In de periode, dat de mens langzaam maar zeker aan landbouw begon, kwamen daarbij nog allerlei vaste aspecten. Er ontstond een soort dorpspriester, dorpsjamaan zou je ook kunnen zeggen, die een religieus machtspersoon was en leiding gaf aan de gemeenschap. In deze gemeenschappen werden heel vaak jonge mensen, die bijzonder helder van geest waren en soms een gebrek hadden, soms ook niet, opgeleid tot dit sjamanisme.

Maar als je voortdurend bezig bent om krachten op te roepen en in een soort trance te gaan, dan kom je tot allerlei belevingen. Een van de eerste belevingen die ontstaan is op deze manier, was het gevoel van eenheid; het opgenomen zijn in een geheel. Er zijn daarbij een aantal ervaringen die omschrijfbaar zijn. Maar dat gevoel op zich werd beleefd niet alleen als een soort bron van vreugde, maar vooral een bron van kracht. Men verzamelde zo manas (magisch vermogen en levenskracht) en kon daarmee weer vele andere dingen doen; b.v. mensen genezen, magische beschermingen uitspreken en wat dies meer zij.

Het streven naar deze toestand is eigenlijk het begin van het

latere tantrisme. Onder welke omstandigheden kan ik dat gevoel van eenheid vinden? Er zijn heel veel verschillende mogelijkheden zoals u weet. Ook in die vroeg-tantrische bewegingen hebben wij heel wat verschillende benaderingen gezien. Ze lopen van de zuiver orgiastische af tot in de eenzaamheid dagen doorbrengen zonder eten en drinken en wat dies meer zij. In alle gevallen ging het er om je eigen ik a.h.w. te vergeten. Het eigen ik is niets meer tenzij je het misschien wilt beschouwen als een onbenoemde grootheid die indringt in het grote totaal. Dat moet omschreven worden en het kan niet omschreven worden.

Zo ontstaan er de eerste reeksen regels, die weer aanleiding zijn tot het ontstaan van tantrische scholen. Heel vaak zijn die lang bewaard gebleven bij zwervende volkeren als de Kirgiezen en hoe ze verder mogen heten. Bij deze volkeren echter ontstaat het gebruik om een sjamaan niet in het dorp op te voeden. Hij komt terecht in een gemeenschap, die zich heeft gespecialiseerd niet alleen maar in kennis van bepaalde ritens, bepaalde ritmen, bepaalde dansen, misschien kruiden en wat dies meer zij, maar die eigenlijk de mystieke kant uitgaat.

Hun mystiek is nog steeds gericht op dat eenheidsgevoel, maar nu niet meer als een beleving waar je macht uit put, maar als een soort vervulling van de persoonlijkheid. Nu moeten we ons goed realiseren, dat de volkeren die het tantrisme gevolgd hebben in de loop der tijden, volkeren waren die heel dicht bij de natuur leefden. Het is duidelijk, dat dingen in de natuur voor hen een heel andere en veel grotere betekenis hadden dan voor mensen, die in een stad leven of in een land dat geheel aan landbouw is gewijd en heel stricte ordeningen kent.

We zien in het tantrisme drie verschillende richtingen ontstaan. Alle drie hadden als hoofddoel de mystieke bereiking, de beleving. Er is één soort die daarvoor op een zeer bijzondere wijze via het sexuele contact probeert zich a.h.w. gelijktijdig in de totaliteit uit te storten. Een tweede groep zoekt eigenlijk in een gemeenschapsorgie, dans, maaltijden e.d. zover te komen dat men vergeet wie men zelf is. De derde groep houdt zich vooral bezig met het benoemen van allerlei geesten die wonen in de natuur, dus de aarde, de bergen, de bomen enz. en probeert zich daarmee één te gevoelen. Opvallend is, dat daarbij de praktijken onderling worden afgewisseld.

Degene, die vandaag bezig is geweest een grasspriet te bestuderen en daarin op te gaan, kan morgen deelnemen aan een orgie en overmorgen misschien via een gericht sexueel verkeer trachten de totaliteit te benaderen.

Wat is het voordeel ervan? Het vergt geen onthoudingen, geen ontzeggingen, geen langdurige eenzaamheid. Er zijn eigenlijk maar twee dingen die belangrijk zijn. Het ene is: je eigen wil. Het andere is: een doelbewuste concentratie of actie zodanig opvoeren, dat ze voor jezelf een spanning wordt, die door je wil naar de totaliteit wordt gericht.

Het zal u duidelijk zijn, dat deze eenvoudige school langzaam maar zeker allerlei veranderingen ondergaat. Wij krijgen een tantrische school zoals we die in de hoge landen van Azië vinden, van Tibet af, Nepal enzovoort. In deze school probeert men eigenlijk een soort atheïstische benadering van de totaliteit te vinden. Magie speelt een hoofdrol. Magisch denken is de basis. Maar de mystieke beleving is weer het hoofddoel. Trouwens, opvallend is dat bepaalde van deze praktijken en bepaalde denkwijzen zijn overgenomen door de boeddhistische lama's van de westelijke berggebieden.

Kijken we naar een andere vorm van tantrisme, dan treffen we dit aan in delen van het zuiden van Rusland. Hier echter wordt men zeer sterk beïnvloed door de in de Perzische tijd al opgekomen denkwijze omtrent de tegenstelling tussen goed en kwaad. Hier probeert men in het begin dan toch wel het goede te benaderen, later beseft men: goed en kwaad zijn eigenlijk één geheel. Het gaat niet om het oordeel, het gaat om de beleving. Hier ontstaan riten die we weer kunnen terugvinden in b.v. de werkwijze van zekere derwischen in het islamitisch geloof. Een dansende derwish staat niet alleen maar te wervelen en te dansen. Zo iemand probeert door het ritme, door de voortdurende beweging en de uitputting die er ook bij komt zichzelf zover te vergeten, dat hij één wordt met alle dansenden en alle dansenden daardoor ook weer eenworden met een groter geheel.

Het tantrisme vinden we verder in delen van Afrika. Hier wordt het sterk beïnvloed door het natuurgeloof en de groene magie zoals ze daar heersen en ongeacht de bereiking die vaak mystiek is, hebben we hier toch in de eerste plaats te maken met mensen, die eenvoudig van de magie uitgaan en in de magie via dansen en ritme zichzelf zodanig verliezen, dat ze zich één voelen met het geheel. Ook bepaalde orgiastische riten spelen hier een rol, maar ze zijn eigenlijk niet zo belangrijk omdat die op meer wereldlijk gebied al te veel voorkomen.

In Zuid-Amerika vinden we eveneens een aantal benaderingen die tantrisch genoemd kunnen worden. Naast de offergodsdiensten aan goden en allerlei magische acties en handelingen en kerkelijke reglementen bestaat ook hier een zeer eenvoudige ik-beleving, die eveneens de mogelijkheid biedt de totaliteit te benaderen. Hele groepen mensen gebruiken wat wij verdovende middelen zouden noemen en doen dat om zo hun gemeenschap intenser te beleven en door zichzelf in de gemeenschap te verliezen gelijktijdig de gemeenschap op te lossen in de totaliteit. Ze zeggen: Wanneer we terugkomen weten we beter wat we moeten doen, onze vragen zijn beantwoord, we hebben nieuwe levenskracht, we kunnen verder gaan.

Ik wil niet spreken over bepaalde varianten die ontstaan zijn. Maar als we kijken naar b.v. de voodoo, dan zien we dat bepaalde magische gebruiken en tantrische gebruiken daar zeer sterk vermengd zijn en tot een soort aparte godsdienst zijn geworden, waarbij ook weer de beleving van de elementen moet voeren tot een oplossing van de persoon in deze totaliteit, waarna hij de drager kan worden van een stem, die uit de totaliteit voortkomt.

Bij de Noord-Amerikaanse indianen vinden we ook wel dergelijke gebruiken, maar hier vraag ik mij met enige aarzeling af, of je dit zuiver tantrisme kunt noemen. Hier gaat het heel vaak om dansen, bepaalde riten en ook het gebruiken van kruiden die gerookt worden. De meeste mensen weten het niet, maar indianentabak b.v. is geen tabak. Het is een aantal kruiden waaronder het zogenaamde locoweed en wat u noemt marihuana; dus bepaalde henneproducten een rol spelen. Men zoekt de verlichting door één te zijn met de vier geesten die de windrichtingen beheersen; door deze eenheid het contact te bereiken met een manitoe, met een verlichte of goddelijke geest en vandaaruit zichzelf te verliezen door een stem te worden van deze manitoe. Dit komt echter niet bij alle stammen voor. Het sterkst is het wel geweest bij de zuidelijke stammen, vooral bij de z.g. farmerstammen. Stammen, die dus landbouw bedreven en de jacht daarnaast hadden, maar niet alleen van de jacht leefden.

Ik heb u hier dan een kleine geschiedenis gegeven van het tantrisme. Dan kunnen we ons alleen nog afvragen: wat is het doel ervan? In zijn primitieve vormen is het altijd een streven geweest naar magische macht. Maar het heeft zich verder ontwikkeld tot een specifieke vorm van mystiek, waarbij men door het samenvoegen van stof en geest probeert te komen tot een eenheidservaring welke het ik oplost, welke de totaliteit in het ik a.h.w. beleefd doet worden en gelijktijdig een onuitsprekelijk maar voor het ik uitermate kostbaar leven achterlaat.

Is het in zichzelf beter of slechter dan andere richtingen? Ik zou het niet durven zeggen. Ik meen, dat elke weg die tot God voert, tot eenheid met het geheel, goed moet zijn. Dat men daarbij sterk gebonden is aan modieuze verschijnselen als plaatselijke moraliteiten, een zedelijk besef dat misschien door overheersende krachten, godsdienst, maar eventueel ook heersers wordt bepaald, dat is vanzelfsprekend.

In een Christelijke gemeenschap is het heel erg moeilijk om een zuiver tantrische benadering te vinden. Zelfs als men al datgene wat er bij tantrisme behoort zou toelaten, wat meestal niet het geval is. Maar dan kun je weer op een andere manier te werk gaan en b.v. de meditatie methode van Ignatius volgen; of de z.g. geheime benaderingen van Benedictus, de heilige. Er zijn altijd weer mensen die beleven. Degenen onder u, die wel eens de werken van Thomas van Aquino hebben gelezen, zullen daar vaak een vreemde vaagheid hebben aangetroffen, een soort dichterlijk spreken over God, dat eigenlijk over iets anders schijnt te gaan. Ook hier een mens, die in een christelijke wereld hetzelfde doel benadert.

Ik heb zoëven al de derwischen aangehaald, maar er zijn ook andere heiligen, kluizenaars, ook in de islam. Er zijn ook mensen die midden in het volle leven staan die eveneens zoiets bereiken. Wie kan zeggen wat juist is? Het is ook geen kwestie van godsdienst. De meeste mensen denken: het is godsdienst. Het heeft er niets mee te maken. Het is een weg. Tantrisme is een weg, geen godsdienst.

Datgene, wat aan mystieke beleving bereikbaar wordt is eveneens niet afhankelijk van een vorm van geloof. Anders zou een dergelijke mystieke beleving en ervaring niet voorkomen b.v. bij de monniken op Ceylon, die in feite niet in een persoonlijke God geloven. En dan zouden de Zen-meesters een dergelijke belevingsmogelijkheid niet vinden terwijl ze gelijktijdig eigenlijk alles terugbrengen tot de eenvoudige tegenstelling van een zijn, dat gelijktijdig geen volledig bestaan is.

Je kunt er lang over denken. Maar je kunt niet zeggen: wat is de beste weg? Je kunt alleen zeggen: Dat is één van de vele wegen. Ik wil er aan toevoegen, dat het tantrisme zoals het op het ogenblik in vele landen (ook in Nederland) wordt beoefend in vele gevallen niet zuiver is. Het is ontdaan van een aantal regels en verschijnselen, die oorspronkelijk daarvoor bepalend waren. Wat er is overgebleven is een denken van steppenbewoners, dat geschikt is gemaakt voor stedelingen. En dat is net zoiets als een kindbroekje nemen en het proberen uit te leggen tot het een dikke man past.

Er zijn nu eenmaal dingen, die je alleen uit een bepaalde mentaliteit kunt beleven en doen. Dat kun je niet als je behoort tot een gemeenschap, die gewend is aan verzorgd zijn van de wieg tot het graf, aan vaste rechten en regels en overal beperkingen. Het tantrisme is juist onbeperkt zowel in gebruik van kracht, zijn ver-

werven van krachten als in methoden die het gebruikt.

Maar wat moet ik zeggen van andere Indische filosofieën, die eveneens naar het westen een weg hebben gevonden? Zelfs als je te maken krijgt met de heilige boeken van de Hindoes. Als je kijkt hoe ze door de westerlingen worden geïnterpreteerd, dan blijkt er toch een klein verschil te zijn met wat oorspronkelijk door de Brahmanen ermee werd bedoeld.

De bijbel b.v. Wat denkt u dat de bijbel en de evangeliën betekenen voor de negers? Heel iets anders dan voor u. Het christendom dat zij beleven is in vorm misschien gelijk, maar is emotioneel en qua kracht die eruit wordt geput etc. geheel anders. Het is ook veel meer magisch. U moet helemaal niet gek kijken als een neger tegen je zegt: Ik ken Marcus, Lukas, Joannes en Mattheus en dús ben ik sterker dan mijn vijanden. Het is heel gewoon: Ik heb de kracht van het Evangelie in mij opgenomen en een ander heeft dat niet. Nu moet ik dus meer zijn.

Dat is zuiver magisch denken. Misschien vindt u het een beetje belachelijk. Maar laten we eerlijk zijn. Zij vinden ons geloof ook een beetje belachelijk.

Als u het goed vindt, wil ik er nog een paar dingen van mij zelf aan toevoegen. Wij zitten hier bij elkaar. U gelooft in God, neem ik aan, een onpersoonlijke of een persoonlijke, dat kan verschillen. De meesten van u hebben bewust of onbewust een christelijke achtergrond. Ze worden nog steeds mede bepaald door een kerkelijk denken, dat in heel veel gevallen een schuld-denken is. U leeft naar de dood toe als iets wat onvermijdelijk is, maar wat vermeden moet worden. Dood is niet een deel van een natuurlijk levensproces. Het is heel iets anders geworden.

Nu zit u hier bij elkaar bij de Orde der Verdraagzamen en elke keer praten we weer over wat anders. De ene keer zeggen de mensen: "O, wat was het mooi." Ze vinden dan zichzelf er in terug. De andere keer zeggen ze: "Wat was dat zwaar en vervelend." Dan bedoelen ze doodgewoon: wij hebben onszelf daar niet in terug gezien. Wat wij zoeken te vinden is een herkenning van onszelf. Maar er zijn levens- en denkwijzen, waarin je jezelf niet kunt terugvinden met die achtergrond, met die conditionering van de maatschappij en al wat daar bij komt. Dat moet je wel begrijpen.

Het heeft geen zin de dingen te verwerpen. Wat de Orde altijd heeft gepredikt en ook nu nog voorstaat, is de wederkerige aanvaarding van alle vormen van denken en geloof. Niet praten over kerks zijn of sectarisch zijn of heiden zijn, maar gewoon zeggen: mens zijn en proberen in elkaar te vinden wat ons vereent: de werkelijke kwaliteit die zoals christenen dat dan noemen beleefbaar wordt in de Union Mystica.

Wij moeten niet oordelen. We kunnen zeggen: dit is op die manier geschikt en dat is weer anders. Maar wij kunnen niet zeggen: dit is beter dan dat. We kunnen zeggen: elke mens moet zijn weg proberen te volgen zo goed als hij kan. Elke mens heeft het recht om te geloven zoals hij wil, zoals hij voelt dat het juist is. Elke mens heeft het recht om daarbij die praktijken te gebruiken passend bij zijn geloof, die anderen niet in hun belevingsmogelijkheid en vrijheid van hun eigen geloof, hun eigen waarde van leven aantast.

Ik zou het tantrisme kunnen ophemelen, maar dat doe ik niet. Ik zou het kunnen veroordelen. Ook daarvoor zouden bepaalde redenen aanwezig zijn. Ik doe het niet. Het heeft geen zin. Het is een weg. En als er vele wegen zijn, dan moet iedereen maar die weg kiezen,

die voor hem met zij bevoertuiging en zijn mogelijkheden de beste is. Verwacht niet, dat een of ander rustiek slingerweggetje, dat ideaal is voor de fietser, ook geschikt is voor een automobilist met haast. Of omgekeerd; dat de fietser op de snelweg goed uit de voeten komt; het is levensgevaarlijk.

We hebben ieder onze eigen weg. Een weg, die we moeten gaan in het leven en waarbij de wil om toch tot die eenheid te komen, tot de aanvaarding van het geheel de meest belangrijke factor is die er bestaat. Het is het opgaan in alles, dat bepaalt wat we wezenlijk zijn. Hoe wij naar het wezenlijke zoeken doet niet ter zake, als we het maar vinden. Voor u allen betekent dat gewoon: Ga uw eigen wegen. U heeft een anthroposofische achtergrond? Dat is het beste systeem. Ik heb daar helemaal niets op tegen. Het is een manier van leven.

U gelooft meer theosofisch? Helemaal geen bezwaar. Ook daarin vindt u waarheden; maar laat u niet beperken door die waarheden als u innerlijk voelt, dat er meer mogelijkheden zijn.

U wilt de Rozenkruisersweg volgen? Waarom niet. Er zijn veel dingen in die het overdenken en het begrijpen waard zijn.

Er zijn veel mystieke mogelijkheden. Maar onthoudt één ding; De innerlijke beleving, de mystieke bereiking wordt niet bepaald door degenen, die zich als u beoordelaars opstellen, maar alleen door hetgeen u innerlijk beleeft. En of u nou naar de Zwartekousenkerk gaat of liever naar het nudistenstrand, dat is uw eigen zaak, indien u daardoor u maar bewust kunt worden van uw verbondenheid met alle dingen. Dan komt het ogenblik, dat u gaat begrijpen: leven en dood zijn eenvoudig verschijnselen van de totaliteit. Daarom hebben ze op zichzelf - ook als ze mij zelf betreffen - weinig betekenis. Hun betekenis is gelegen in de voortdurende verandering waardoor de benadering van het geheel voor elk ego steeds beter mogelijk moet worden. Daar wil ik het bij laten. Heeft u commentaar?

Toen viel er een diepe stilte.

Degenen die zich aan het tantrisme wijden, hebben er zeer weinig over te zeggen. De anderen denken: wat interesseert het ons. Er zijn ook een paar bij die denken: het laatste lesje was goed, maar er is eigenlijk niets op te zeggen. U heeft volkomen gelijk.

Wij leven in een wereld, waarin altijd ons zijn wordt bepaald door allerlei tegenstellingen. Wij leven in een wereld, waarin we altijd moeten proberen een gulden middenweg te kiezen, zodat we niets dwingen om onze weg te volgen en aan de andere kant niet belemmerd worden in het volgen van onze eigen weg. Dat kan wel eens een beetje lastig zijn, want je hebt graag gelijk. Het kan ook wel eens een keer vervelend zijn, want de wereld geeft je ongelijk.

U heeft er tegenwoordig niet zoveel last meer van. Maar als je vroeger spiritist was, dan keek de gemeenschap zeer meewarig en zei ze: "Ja, of hij is in de greep van de duivel of hij is eigenlijk rijp voor de krankzinnigenverpleging". En toch zijn er mensen mee door gegaan. Ze hebben een eigen waarheid gevonden. Misschien is voor de spiritisten de belangrijkste waarheid, dat als je sterft, je in het andere leven aankomt zoals je op aarde bent heengegaan. Dat is wel degelijk waar in bepaalde zin.

Misschien dat op dit ogenblik heel veel mensen zeggen: Waarom kunnen wij het niet eenvoudig doen met het christendom? Ik zou zeggen: Als u het er zelf mee kunt doen, dan is het prima. Want het is een van de beste systemen en leringen. Maar onthoudt u wel één ding: Er is zo veel demonisch, om niet te zeggen zuiver duivels en

satanisch gebeurd in de naam van de Christus, dat mensen, die dat allemaal zien, zich wel afvragen: Moet ik mij daar nog mee bezig houden? En die zoeken dan gewoon een andere weg. Dat kun je ze niet kwalijk nemen. Per slot van rekening, je mag het aan het christendom niet wijten, wanneer blijkt, dat de bank van het Vaticaan een zeer sterke binding had met Mafiosi: dat ze aandelen hadden in fabrieken van allerlei producten die door de kerk werden verboden, zoals condooms. Dat is zeker waar. In de tijd dat de kerk daar voortdurend tegen was, was een behoorlijk kapitaal (meer dan een half miljoen Nederlandse guldens) belegd in aandelen van een fabriek die gummi-artikelen leverde o.a. gaslangen, fietspompslangen en condooms.

Als je dat weet, dan zeg je: Hoe kan dat? Heel eenvoudig: mensen zijn mensen. Je moet je nooit aan de mensen storen en ook niet aan de manier waarop zij iets in praktijk brengen. Je moet je afvragen: Voel ik van binnen dat het waar is? Want als je van binnen kunt zeggen: dit is voor mij waar, dit spreekt voor mij, dan is dat jouw weg. Dan moet je zo'n weg niet gaan om alsjeblieft een beetje meer te worden dan een ander of een beetje heiliger. Er zijn ontzettend veel mensen die graag heilig willen worden. Dat komt waarschijnlijk omdat ze op een ander gebied nooit een goed rapport hebben gekregen.

Neen, zeg gewoon tegen jezelf: Ik wil meer deel worden van het geheel waarin ik leef. Dan ben je toch weer op de weg naar de mystiek. De mystiek is de achtergrond die sterker is dan alle menselijke weten, omdat het menselijke weten voortdurend verandert, varieert en zich steeds weer bezighoudt met een paar feiten en heel veel veronderstellingen. Terwijl het innerlijk weten voor het ikalthans volledig beleefbare en concrete waarde is die echter niet overdraagbaar is, maar die vanuit haar waarde ook wel toepasselijk kan zijn, mogelijkheden heeft van toepassing op elk gebied waarmee ik toevallig bezig ben.

Het is de meesten van u misschien niet bekend, maar Einstein was ook mysticus. Daardoor is hij zo ver gekomen. Ik wilde u alleen nog dit zeggen: Uzelf. Wat is in uw leven eigenlijk het meest belangrijke? Dan bedoel ik niet eten en drinken of dit meisje en dat meisje. Maar als je nu zegt: Wat beheerst mij het meest? Wat is dan uw antwoord? Is het misschien: De dood? De dood is leven. Houdt u bezig met het leven. Is het misschien: "Ja, maar heb ik het wel goed gedaan?" Je hebt het toch gedaan? Probeer dan met die ervaring nu zo te doen als u voelt dat het goed is. Of is het misschien: "Ze zeggen het wel allemaal, maar je kunt het niet weten." Vraag u dan niet af wat anderen zeggen, maar vraag u af, wat voor uzelf waar is, wat voor uzelf een noodzaak is. En ga van daar uit.

Beleef uzelf. Beleef uw wereld nu. Niet gisteren en niet overmorgen, maar vandaag. Doe vandaag het beste dat u kunt. Leef vandaag zo vreugdig en zo vol mogelijk als u kunt. Schrap niemand en stel zo weinig mogelijk eisen. En probeer daardoor te voelen dat u deel bent van een geheel, van iets groters, dat altijd rond u is en dat u tenslotte zult kunnen bereiken wanneer u in staat bent alles in uzelf daarop te richten en daar wat mee te doen.

Dat was een klein tikje nog van een oratio pro domo. Een beetje reclame voor de Orde zat er ook bij verpakt. Maar ons denken is in Nederland al van 1916 overal uitgedragen; het zal nog uitgedragen worden, als dit medium en het volgende al lang aan onze kant zitten.

Ons denken is gewoon: mensen, zoek naar datgene, wat je vereent.

Zo eenvoudig en zo waar. Onze ervaring heeft geleerd dat dit de weg is, die voert tot een steeds intenser contact met dat geheel, met die totaliteit.

We behoeven alleen maar te zeggen: U hoeft geen lid te worden van de Orde, maar als u een klein beetje rekening houdt met wat ze u ter overweging geeft, dan kunt u misschien zelf ook dichter bij die totaliteit komen en dan heeft u daar geen tantrisme bij nodig (en uw tantrums verdwijnen!) en wat overblijft is een mens, die waarlijk mens is omdat hij scheppende deel is van het Scheppende.

- 8 -

ALLERHANDE.

Dit tweede gedeelte zou ik vandaag voor mijzelf willen op-eisen. Want een gek kan altijd meer vragen dan honderd wijzen kunnen beantwoorden. Hetwelk ik u door het stellen van vragen onmiddellijk kan demonstreren. Maar ik houd mij toch lieve bezig met al die gekke vragen die mensen stellen. U heeft dat zelf misschien ook wel eens gehoord: "Hoe weet je dat er een leven na de dood is?" Ja, dat weet je natuurlijk niet. Afwachten maar. En een andere: "Heeft u God wel eens gezien?" Nou, ik heb Hem wel eens beleefd ja, maar gezien heb ik Hem nooit. "O, dus u weet niet hoe Hij er uit ziet?" Neen, dat weet ik van mijzelf niet eens. Dat vinden ze allemaal dan heel eigenaardig.

Weer andere mensen zeggen: "Zal de aardas binnenkort kantelen?" Ik vind dat schitterend. Dat doet dat ding voortvarend. Die hele progressie hangt samen met de sterrenbeelden die je ziet en de duur waarop ze zichtbaar zijn. Dat heb je allemaal te danken aan het feit, dat de aardas ook niet helemaal vaststaat. Het is net een tol die op zijn einde loopt; de taats draait in een kringetje. Dat werkt aanstekelijk, want als je de meeste mensen ziet, dan doen ze hetzelfde....

Ik moet zeggen: ik ben altijd eigenlijk verbaasd als ik een keer een heel verstandige vraag hoor. O, niet van u. Ik ben er van overtuigd, dat u ook verstandige vragen kunt stellen. "Broeder, kunt u een boodschap overbrengen aan mijn overleden man?" Ja, wat doe je dan? Dan zit je in een gezelschap waarin je moeilijk kunt zeggen: Wat is uw behoefte, een grote of een kleine boodschap? Dat zou niet kloppen. Dus zeg je: Misschien wel, als ik hem toevallig kan vinden.

"O, ik dacht, dat u ze allemaal in de buurt had." Dan kun je moeilijk zeggen: Neen, wat mij betreft zijn de meesten op de loop, want dan denken ze weer aan wat anders.

Het geheel van het menselijk leven is voor mij, zeker nu ik het van buiten af een beetje kan bekijken, een wonderlijk samenspel. Om een heel simpel ding te noemen: Een subsidiebeleid. Kijk, een zakelijk subsidiebeleid bestaat er uit extra gelden te doen toekomen aan degenen, die het niet nodig hebben. Ik vind dat wel knap en politiek geheel verantwoord, geloof ik. Maar ja, wat is politiek? Ik heb helemaal geen bezwaar tegen politiek, maar als ik uitspraken zou doen zoals een politicus die regelmatig doet, dan

zou ik niet meer in de geest geloven. Dan vraag ik mij alleen af: Hoe komt het dat ze al die mensen nog steeds geloven?

Neem Amerika b.v. Die is bezig van de Reagan in de drup te komen. Wanneer je dan kijkt naar de regen, in het begin was het een hard gieten. De laatste tijd ziet het er een beetje miezerig uit. Maar het kan nog opklaren. Het is de meteorologie van het politieke veld.

Waarom noemen ze dat eigenlijk een veld? Dat vraag ik me wel eens af. Misschien denken ze dan aan een voetbalveld, waar een paar oudere heren met kale koppen heen en weer rennen om tegen die verbale bal aan te trappen. Vroeger was het meer een stierengevecht. Iemand, die verloren had, die had er stierlijk het land in. Tegenwoordig niet, want dan vindt hij in het land wel een goed baantje.

Je zoudt kunnen zeggen: Een politicus is iemand, die eenmaal wordt gekozen en verder zijn baantjes trekt. Tenzij hij een slippertje maakt natuurlijk, dan kan hij er wel eens onderuit gaan. Dat ligt er dan nog maar aan waar het gebeurt.

Als je in Engeland een slippertje maakt kan dat publiek geheim zijn, maar zolang het publiek geheim blijft is het niet erg, zelfs al betreft het een publieke dame. Maar op het ogenblik, dat het geen geheim meer is, dan moet je weggaan en in het geheim je voor je zonden schamen. En als je het niet doet, dan nemen ze je het ook nog heel erg kwalijk.

Je denkt wel eens, het is geen wonder, dat de wereld zo weinig heiligen voortbrengt, als je ziet hoe veel schijnheiligheid er overal al heerst. Maar wat is heersen? Heersen veronderstelt een heer. Maar als je je gedraagt als een heer, wordt je nooit een heerser.

Zaken doen vind ik ook een heerlijk iets. Zijn er zakenlieden in de zaal? (Ja, hier..) Nou, dan zult u het met mij eens zijn, dat een succesvol zakenman iemand is, die zijn rommel zo goed weet aan te prijzen, dat hij ze aan de idiote koper verkoopt voor het vijfvoudige dat ze waard is. Een slecht zakenman is iemand, die een ander geeft waarvoor hij betaalt. Dan heb je ook nog de handige zakenman, die geeft je niet waarvoor je betaalt, maar die geeft je wel de illusie.

Illusie is ook een van de belangrijkste artikelen op het ogenblik op aarde. De laatste tijd is er veel export uit India enzo. Daar worden de mooiste illusies verkocht. Ik geloof, dat het een heel goed runnend bedrijf is, als je ziet hoeveel mensen er tenslotte op de koffie komen in een teashop, die uit een illusie geboren is, dan moet je toch zeggen: Ja, het is wel eigenaardig, maar het schijnt te werken.

Mensen leven, geloof ik, liever uit de denkbeelden die ze verkeerdijk koesteren dan uit een werkelijkheid, die ze niet aanstaat. Als je dat zo bekijkt is het ook begrijpelijk, waarom we zoveel last hebben met degenen die overgaan. Er zijn mensen, die hebben een voorname positie op aarde gehad. Gaan ze over, dan wil je hen helpen en behandel je hen net als een verkeersagent, die hen wegens drankgebruik het verder gebruik van hun voertuig te ontzeggen. Als je ze aan het verstand brengt, dat ze niet meer of minder zijn dan jij, dan zeggen ze: Je kunt me nog meer vertellen, maar ik word wel meer dan jij. Daarna trekken zij zich terug in de vergetelheid en komen meestal als miezerige dingetjes weer in het licht kruipen.

Ik heb mij wel eens afgevraagd: Hoe komt het eigenlijk, dat je bij ons in de lichte wereld zo weinig pausen aantreft onmiddellijk na de overgang? Ik vermoed dat ze eerst de mijter moeten begraven.

Want laten we eerlijk zijn: de enige die met een mijter kan lopen zonder daar last van te hebben, is tegenwoordig Sinterklaas. Dat is vakwerk. Sinterklaas is iemand, die zegt dat hij je de cadeaux brengt als hij een ander zo gek kan vinden om ze voor hem te betalen. En wat dat betreft steekt hij dus bij sommige andere geestelijke leiders niet zo bijzonder af. Want zij beloven je de hemel als God ze je wil geven, maar ze vragen je wel om nou alvast vooruit te betalen.

Ik weet niet of het waar is. Want waar is iets, dat je aan de man moet brengen. Maar waarheid is het enige dat je nooit aan de man kunt brengen. U bent waarschijnlijk van het andere geslacht, vandaar dat ik redelijk succes boek. Nu beginnen de heren hard te lachen.

Ja, jullie kunnen zeggen wat je wilt, maar ik weet verduveld goed wat waar is. Die illusie koesteren ze dan ook tot na hun overgang. Om te voorkomen, dat ik gezien deze uitlating voor feminist word uitgekreten: ik ben een paar keer moeder geweest in vorige incarnaties. De laatste keer heb ik het wat gemakkelijker gedaan, ik ben man geweest. Al heb ik dan misschien niet altijd mijn mannetje gestaan, mijn vrouwtje heeft nooit last gehad en nooit geklaagd.

Het is heel gek, als je een keer iets zegt dat waar is, dan krijgt iedereen de slappe lach. Waarschijnlijk omdat alleen leugens zo mooi klinken, dat je niet verder nadenkt.

Weet u, het was in het begin een beetje oppervlakkig super-serieus. Dan heb ik eigenlijk de behoefte om daar wat tegenover te stellen. Wat stel je tegenover zoiets? Het enige wat ik kan doen is zeggen: Mensen, je wordt pas werkelijk wijs als je leert te lachen om jezelf. En om in training te blijven alvast maar over een ander te lachen.

Begrijp mij goed, de wereld is vol van dingen waar je om lachen kunt. Ik vind niets mooier dan iemand, die tot de hoogst-geplaatsten in het land behoort en die met een speciaal vergulde of althans van enig oppervlaktelaag voorziene schaar staat te zagen aan een lint dat ook maar langzaam bezwijkt. Om dan vervolgens met trotse passen een brug op te lopen, die eigenlijk niemand nodig heeft behalve de automobilist, die er niet over mag, omdat de brug wordt geopend. En dat terwijl je er al drie maanden aan gewend bent.

Ik heb grote bewondering voor al die dingen die ze doen. Eerlijk waar. Ik vind b.v. de waterbouwkunde, daarin is Nederland onovertroffen. Ze hebben geloof ik in Scheveningen de buitenhaven meer toegankelijk gemaakt. Dat hebben ze zo knap gedaan, dat stukken van het strand ontoegankelijk dreigen te worden. Intussen zijn ze ook zo knap geworden, dat ze in de Schelde allerlei stromingen hebben veranderd.

Dat vind ik nu het typerende van een mens. De mens volbrengt grootse werken. Dat is werkelijk waar. Maar hij weet nooit wat hij veroorzaakt wanneer hij zijn grootste prestatie volbrengt, omdat mensen altijd iets vergeten. Ze zijn nu zo ver gekomen, dat ze voor alles computers hebben. Binnenkort zit er geen bestuurder op de trein, dat zit er een computer. En geen piloot meer in een vliegtuig, maar gewoon een computer. Waarschijnlijk dubbel geprogrammeerd met een forse, stoere mannenstem van: Hier spreekt uw gezagvoerder. Met een piepje er achterna van: Hier is de hoofdstewarde. Computers doen het beter dan mensen, want ze doen niets dat onverwacht is.

Ik denk, dat de meeste mensen het erg prettig vinden als er niets onverwachts gebeurt. Behalve misschien de honderdduizend.

Ofschoon de honderdduizend, daar kun je tegenwoordig ook niet veel meer mee doen. Als je die 50 jaar geleden won was je voor je leven binnen. Tegenwoordig kun je net de gangmat ervan betalen.

Ik overdrijf misschien een beetje. Maar de meeste mensen vinden het prettig dat het gaat zoals het gaat. Het leven is een gewoontegewoone, zo nu en dan door een korte flits van uitbundigheid doorbroken, die later waarschijnlijk betreurd wordt ook.

Leven is eigenlijk: elk ogenblik opnieuw geboren worden. Hallo babies, ben je pas geboren, helemaal opnieuw? Je moet niet denken, dat je dezelfde redevoering krijgt van daarnet. Want elk ogenblik moet je opnieuw beslissen, opnieuw naar jezelf kijken, opnieuw naar de wereld kijken. Dan is er niet alleen veel te lachen dan is er ook veel te doen.

Het zijn de kleinigheden. Ik herinner me nog tante Mien, een schat van een mens. Zij was geboren met stoffer en blik al in haar handen. Ze was getrouwd met ome Koos. Ome Koos rookte sigaren. Daar was het blik met het vegertje hard voor nodig. Ik had altijd respect voor het uithoudingsvermogen van tante Mien, want oom Koos liep nogal eens te ijsberen terwijl hij wat doceerde en zij liep er maar achteraan. Net een stalknecht in het circus achter de paarden.

Dat goede mens zag elk ogenblik alleen dezelfde fout. Maar het gekke is, dat zij heel vaak vergat (niet verder vertellen) om een bad te nemen. Ze had het veel te druk om de straat te vegen. Ze was dus een echte propere Nederlandse. Ome Koos heeft daar nooit wat van gezegd. Hij was zo aan de sigarenrook gewend, dat hij de rest niet meer rook.

Nu zegt u waarschijnlijk: wat heeft dat met uw verhaal te maken? U zit te wachten: wat komt er nou weer! Heel eenvoudig dit: Sommige mensen draven zo lang door in één bepaald gangetje, in een bepaalde gewoonte, dat ze de helft van hun leven eenvoudig vergeten. Als je dan kijkt wat er geestelijk van terecht is gekomen.... ik wil niet zeggen dat het stinkt, maar er zit geestelijk gezien toch een luchtje aan.

Ik heb grote bewondering voor mensen die - zelfs in deze dagen nog - voor dag en dauw opstaan om naar de ochtendmis te gaan. Ik vind het ook heel passend als je daar naar toe bent geweest. Dan is de rest van de ochtend mis. Maar goed. Zij liggen daar dan geknield - met eelt gepolsterde knieën overigens, dus last hebben ze daar niet meer van - dan danken ze God, dat ze beter zijn dan de anderen die niet gekomen zijn. Dan gaan ze naar buiten en roddelen ze zoveel over de anderen, dat ze eigenlijk met een gevoel van heiligheid zich schuldig maken aan onmenselijkheid.

Voor mij zijn er altijd dingen die ik niet kan begrijpen. Wanneer een soldaat op het slagveld sterft, dan is er een pastoor, dominee, rabbi aanwezig die de stervende helpt. Dat kan ik begrijpen. Maar waarom ga je nu eerst een eredienst houden om God te vragen om al die mensen te behoeden? God zou ze zoveel beter behoeden als ^{ze} daar niet waren. De wapens zegenen e.d. dat weten we allemaal wel. Ik heb soms het idee, dat de wapens meer waard zijn dan de mensen. Dat komt doodgewoon omdat mensen een beetje onberekenbaar zijn. Wapens kun je afschieten. Maar zij zijn bang voor de dood. In hun gedachten zijn ze voortdurend bezig anderen te doden. Een sombere wereld! Maar het maakt niets uit want je wordt opnieuw geboren.

Als je al die incarnaties allemaal achter de rug hebt, die ik

al heb gehad, dan begin je er langzamerhand achter te komen. Al die somberheid is niet zo serieus, helemaal niet. Die somberheid is iets dat ontstaat omdat je bang bent voor het belachelijke. Waarom ben je bang voor het belachelijke? Omdat je het gevoel hebt dat als je het zegt, jij jezelf belachelijk maakt. Maar als je jezelf belachelijk maakt, dan maak je een ander aan het lachen. Iemand die lacht doet niet veel kwaad, die is meestal blij. Dus maak uzelf belachelijk en schep blijheid in de wereld. En als u het dan toch doet, doe het dan een beetje bewust, want onbewust belachelijke mensen zijn er al meer dan genoeg. We hebben behoefte aan bewusten die belachelijk durven zijn.

We zitten hier gezellig met z'n allen bij elkaar. We hebben heel gezellig zitten giechelen en lachen. Maar hebben wij nu eigenlijk in dit ogenblik niet veel meer gedaan, dan wanneer wij heel lange betogen houden over allerlei mystieke geheimen? We moeten het weten, wij zijn mensen, dat is geen geheim. Wij moeten bezig zijn.

Kijk, een mystiek geheim is niet uit te leggen, dat kun je beleven. Leer te lachen om jezelf en leer jezelf beter kennen. Als je jezelf beter leert kennen, dan leer je ook begrijpen dat het beter is om jezelf a.h.w. te zien als deel van het geheel. Nou, als je dat doet, dan heb je de mystieke bereiking, dan heb je het geheim opgelost.

Ik heb het in mijn vorig leven gehad toen ik iemand ontmoette die mij vertelde: de ziel maakt een bepaalde reis. (het was een reis met een retourtje). Je leeft. Je daalt neer, je gaat dan hoger, sfeer na sfeer na sfeer. Dan ga je leven. Je gaat dood. Je komt in de onderwereld. Je stapt alvast in de lift, ook al roept hij: naar beneden. Want je weet: dadelijk gaat hij toch weer naar boven. Dan kom je weer bij het leven en dan kun je het leven overzien. Dan kom je weer in die sfeer waar je eigenlijk niets weet. Dan zeg je: Gek zeg, zou die sfeer soms in ambtelijke kringen heersen op aarde? Daar weet je vaak ook van niks.

Ambtenaren zijn soms zo ontzettend ijverige mensen. Over het algemeen als je een ambtenaar heel hard ziet werken, is het om werk te doen, dat hij beter ongedaan had kunnen laten. Mijn visie. Ambtenaren, neemt u mij niet kwalijk. U bent zeer nuttig voor de maatschappij, want u bent zelfs een stukje werkgelegenheid.

Dat vind ik ook zoiets: werkgelegenheid. Er is werk genoeg te doen. U heeft gelegenheid genoeg om wat te doen. Werkgelegenheid betekent dan eigenlijk, dat je zogenaamd werkt tegen betaling en zo de gelegenheid krijgt om er zwart bij te verdienen. Of ben ik niet aktueel genoeg? Ik weet niet hoe dat zit tegenwoordig.

Gastarbeider. Dat vind ik ook zo'n mooi woord. Een gastarbeider is dus een gast, die bij je komt werken. Maar omdat hij bij je komt werken, beschouw je hem niet als gast. Dan kom je zo ver, dat je zelf geen werk hebt en hij werkt dan nog steeds. Dan zou je die gast willen vergassen om zelf te kunnen werken. Het heet dan sociale rechtvaardigheid. Ik kan er soms niet meer uit komen. Zal ik u eens wat vertellen? Wat ben ik blij, dat ik dood ben als ... (onverstaanbaar door gebrul!)

Jullie zijn zo druk bezig met de dingen die je gisteren hebt beleefd, dat je niet begrijpt, dat het leven pas morgen begint. Natuurlijk niet voor iedereen. Dit vind ik een heerlijke leuze: vroeger begon het leven pas bij 40, tegenwoordig is het: het leven begint bij 85, tot ergernis van de levensverzekeringsmaatschappij. Jullie worden steeds ouder, worden jullie ook wijzer? Vroeger zei men: hoe ouder hoe wijzer. Nou zegt men: hoe eigenwijzer hoe

ouder. Is het eigenlijk waar?

Ik zal het niet lang meer maken wat de redevoering betreft.

Ik wil nog dit onder uw aandacht brengen. Nu even zonder gekheid. Jullie hebben gelachen. Voel je je prettiger? Probeer jezelf prettig te voelen. Lach maar veel. Wees blij met je leven. Wees blij met de kleine dingen die de blijheid waard zijn, dan kun je de rest wel aan. En als je dan een keertje denkt: het is wel heel erg, ga dan alle belachelijkheden eens bij elkaar opsommen. Voor je het weet ben je zo blij, dat je nog niet zo'n grote idioot bent, dat je de wereld weer aankunt. Want de wereld aankunnen is vertrouwen hebben in jezelf. En als je in jezelf vertrouwt kun je alles. Als je God vertrouwt en in jezelf vertrouwt is niets onmogelijk.

Daarom zou ik zeggen: Beste mensen, ik vond het gezellig. Ik hoop, dat u zich niet te zeer aan mij geërgerd heeft. Ofschoon dat op zichzelf voor mij toch weer een reden tot glimlachen zou zijn. Ik ga nu over tot het laatste gedeelte van de avond.

Humor - kaarslicht - stroomversnelling

Wanneer de humor bij kaarslicht in een stroomversnelling komt, moet je uitkijken!

Zacht geel flakkerend licht
dat in een stilte wasemend
vertelt over duister, over dromen
en toch het zijn wat hel, wat scherper maakt.
Wat goed doet zien,
Maar met een vaagheid die vertedert,
En zo geen mens, geen vorm vernedert,
Maar maakt tot droom, tot romantiek.
En als je dan het Al beziet
En plotseling breekt de dag weer aan,
Dan zie je vormen anders,
Fel en kleurig voor je staan.
En denkt: was dit mijn schone droom?
Ach, dromen is wel mooi.
Maar werkelijkheid toont ook de zon.
De werkelijkheid heeft eigen tooi
En eigen sier en eigen kracht.
En wee de mens, die dan het kaarslicht
Stil betreurt en hunkert naar de nacht.
Lach om de nacht, licht van dag.
Laat het gebeuren door je trillen
En zie je in het ik voortdurend weer
Een reden om te willen
En verder voort te gaan.
In de stroomversnelling van het bestaan
Moet je je eigen wegen kiezen,
Je eigen wil tot stuwen je maken,
Zodat je steeds weer zult geraken
Daar, waar je voelt te moeten zijn.
En komt er dan een rustpunt weer,

Steek aan die kaars in droom.
Meer nog, erken dan zonder schroom
Zonder dromen, zonder idealen,
Zonder kaarslicht dat de werkelijkheid
Soms in fantasie een schoonheid kan vertalen.
Zou mijn wil de stroomversnelling niet doorstaan
Van werkelijkheid die voort mij drijft
In het felle hard bestaan
Maar spreken doe ik niet daarvan.
Ik ken geen enkele klacht,
Want in mij is een iets dat steeds over mij
En over heel de wereld lacht,
Omdat het vreugdig is te zijn
Zelfs als het kaarslicht sterft
En zon met felheid al bederft
Wat wij voor korte wijl nog droomden.

Ja, het ligt dicht bij de waarheid dan je denkt. En humor is het beseffen van deze dingen en dan toch kunnen lachen.

Ik wens u deze lach toe. De lach, die ondanks alles vreugde put uit het bestaan. En daarnaast voor zo nu en dan een beetje van het vertederend kaarslicht, dat de tegenstellingen wegwist en alleen nog een sfeer van warmte en geborgenheid achterlaat.

Ik wens u allen een gezegende avond, een goede nachtrust en een innerlijk ontwaken.

- : -